

Diósgyőri Szent Ferenc Római Katolikus

Általános Iskola és Óvoda

Kisboldogasszony Tagóvodája

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1.1. Bevezetés

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevéssé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek, óvodapedagógusok és a nevelő munkát segítők életmunkájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Pedagógiai programunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, minden gyermek egyenlő eséllyel részesül a színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A mindennapos lelki beszélgetések alkalmával a gyermekekben kialakítjuk a hit elfogadásának képességét.

1.2 Óvodánk nevelési alapelvei, célkitűzései, küldetése

A katolikus óvodánkban a nevelés és az oktatás szoros egységben van. Minden tudás, amely mögött nem áll biztos erkölcsi háttér, holt tudássá lesz.

Mint tudjuk, a hitre nevelés nem annyira szavakkal történik, mint inkább az életünkkel, ahogyan a hétköznapokon viselkedünk és gondolkodunk. A gyermek azt az életstílust sajátítja el, amit a közvetlen környezetében lát.

Hitvallásunk és értékrendszerünk érvényesítése érdekében létfontosságú, hogy a gyermekek hiteles személyiségekkel találkozzanak óvodánkban. Ezért tudatosan vállaljuk nevelőmunkánkban a *példaadás* alapvető és meghatározó szerepét.

Munkánkat úgy szeretnénk végezni, hogy eredményeképpen nevelő és nevelt egyaránt növekedjék emberségében és hitében.

Értékeink

- a keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba;
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése;
- a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete;
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés)
- Az élet védelme. A természet és a közvetlen környezet óvó- gondoskodó szeretete.
- Az emberi szabadságjogok tisztelete (A felelős szabadságé és nem a szabadosságé).
- A szeretet és az összetartozás értéke (önzetlenség, áldozatkészség, segítőkészség).
- A közösségi életet szabályozó erkölcsi értékek. (Egyéni és közösségi érdek összhangja, harmónia, biztonságérzet, becsületesség, őszinteség, igazság és igazságosság).

- Az egyéni értékek, a belső törvényszerűségek érvényesítése (Az önismeret, az önfegyelem az önértékelés összhangja az önnevelés képességének kialakítása érdekében, a helyes ítélőképesség és dönteni tudás, kitartás- állhatatosság, a kötelesség - és felelősségtudat).
- A tolerancia erénye (türelem, megértés, az emberi méltóság tisztelete).
- A helyes magyarságtudat etikai értékének elfogadtatása.

Célunk:

- a hitre, reményre, szeretetre nevelés,
- a helyes önértékelés, amely se nem túlozza, se le nem becsüli értékeit,
- az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük,
- a józan, megfontolt ítélőképesség,
- a mások felé való nyitottság, befogadóképesség,
- a saját akaratunkról való lemondás mások érdekében,
- a szelídség, az alázat, a türelem,
- az alaposság, a mértékletesség,
- a bűnbánat, amely mentes kell legyen a kóros önmarcangolástól,
- a megbocsátás,
- a belső csendre, elmélyülésre való igény,
- hűség Istenhez és embertársainkhoz,
- felelősség magunk, mások és a teremtett világ iránt.
- A gyermek megismerése és fejlesztése a szabad játék által.
- A szülőföldhöz való ragaszkodás.
- A spontán tanulás biztosítása a játék által, mely tapasztalatszerzésre épít.
- A családdal való szoros együttműködés, együttnevelés.

1.3 Hagyományaink

A nevelési év jeles napjai évről évre visszatérnek óvodánk életében. Megünneplési módjuk szokásrendet, hagyományt alakít ki. Ezek kereszténységünk elmélyítésében és magyarságtudatunk kialakításában jelentős szerepet játszanak: megtanítanak az ünnep szerepére, az ünneplés módjaira, megerősítik gyökereinket, a folytonosság tudatát, és stabilitást adnak.

A nevelési év jeles napjai

Háromkirály-járás
farsang, óvoda- iskolanapok
a Föld napja (ápr. 22)
Anyák Napja
évváró, ballagás
gyermeknap
név- és születésnapok

Egyházi ünnepek

szept. 08. Kisboldogasszony- Mária születése – diósgyőri búcsú
szept. 12. Mária neve napja
szept. 24. Szent Gellért - a katolikus iskolák napja
szept. 29. Szent Mihály ünnepe
okt. 4. Assissi Szent Ferenc napja
okt. 8. Magyarok Nagyasszonya
nov. 1. Mindenszentek

nov. 2. Halottak napja
nov. 11. Szent Márton napja
nov. 19. Árpád házi Szent Erzsébet
nov. 25. Szent Katalin ünnepe
nov. 30. Szent András
dec. 6. Szent Miklós
dec. 8. Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása
dec. Adventi gyertyagyújtások, Karácsony
jan.6. Vízkereszt,
jan. 17. Szent Antal ünnepe – háziállatok védőszentje
janu. 25. Szent Pál napja
febr. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony
febr. 3. Szent Balázs
febr. 14. Szent Bálint – a betegekért imádkozunk
febr.-márc. NAGYBŐJT, HÚSVÉT
márc. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony
március 12. Szent Gergelyre emlékezünk
PÜNKÖSD
május 4. Szent Flórián, a tűzoltók védőszentje
aug. 15. Nagyboldogasszony
aug.20. Szent István

Az ünnepek megtartásának módja

A jeles napokon, egyházi ünnepeken, hagyományőrző ünnepeken elcsendesedéssel, imádkozással, ill. templomlátogatással, valamint tánccházal ünnepelelünk – ezzel is gazdagítva a gyermekek lelkivilágát.

A Kisboldogasszony Óvoda hagyományőrző programjának a célja a gyermek fejlődésének támogatása, néphagyományaink ápolásával és a természetóvás gazdag eszközrendszerével. A néphagyományőrzés sajátos érzelmi hatást, aktivitást eredményez. A gyerekeket változatos ingerekhez, tapasztalatokhoz juttatja. Erősíti az utánczás, a spontán tanulás lehetőségeit, gazdagítja a gyermek nyelvi kifejezőeszközeit, fejleszti értelmét, gondolatvilágát. Befolyásolja a gyermek érzelmi életét, kedélyállapotát. A mindennapok népszokásőrző tevékenységei közül a programban azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, természethez, természetes anyagokhoz kötődnek, a felnőttek és a gyermektársak megbecsülését állítja elsődlegesen előtérbe. Óvodánk csoportszobáiban sok szép mives kézműves munka díszíti a falakat, ablakokat. A népi kultúra szellemi, tárgyi alkotásai közül azok kerülnek kiállításra, amelyek a gyermekeknek esztétikai élményt jelentenek, és ezzel is próbáljuk a gyermekek gondolatvilágát, ízlésvilágát formálni.

Óvodánk törekvései alapján kialakított eseménynaptár mutatja ünnepeinket, jeles napjainkat.

Isten a világban rendet teremtett. Az esztendő a legkerekebb időegység, s a természet körforgása az évszakok változásaiban nyilvánul meg: a tavaszi újulásban, a nyári gazdagságban, az őszi érettségben és a téli nyugalomban. A régi ember együtt élve a természettel még jól tudta ezt. Az esztendő kerek egész. Az esztendő 12 hónapjában a természet és így az ember is különféleképpen viselkedik. Az ünnepeknek olyan tartalmuk van, amit Isten rendelt.

Nagy hangsúly fektetünk a nemzeti önbecsülésre, a hazaszeretetre nevelésre. A szeretet törvényeire építünk, szellemi értékeken alapuló szemléletet próbálunk kialakítani a gyermekekben.

1.4 Az egészséges életmódra nevelés – ép testben ép lélek

Az óvodáskorban kiemelt jelentőségű az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül feladat:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- az önmaguk és környezetük esztétikuma iránti igény alakítása,
- a mozgásigény figyelembevételével a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése, testedzés, testi nevelés, prevenció biztosítása,
- a szabadban való tartózkodás és tevékenykedés megszervezése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, megfelelő egészségügyi szokások elsajátítása,
- az étkezési kultúra alakítása, erősítése,
- a korszerű táplálkozás biztosítása,
- a higiénikus szokások, szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségmegőrzés

Az egészségmegőrzés, a betegségmegelőzés szokásainak kialakítását az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk.

A játszóterületek kialakításánál fontos szempont a biztonságosság, a tisztaság, a jó levegő. Törekszünk arra, hogy a gyermekcsoportok az időjárás alakulása szerint minél többet tartózkodjanak a szabadban, a napi levegőzés időtartama a hűvösebb évszakokban is minimum egy óra legyen. A délelőtti levegőzéseket mozgásos játékkal fejezzük be (fogó, futó, ügyességi szabályjátékok stb.).

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése és biztosítása mellett a gyermekek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés miatt arra neveljük őket, hogy vigyázzanak önmaguk és társaik testi épségére. Erre szolgálnak az életkorukhoz igazított felvilágosítások és egyéb megelőző intézkedések.

Gondot fordítunk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás, pl.: víz-, energiatakarékosság, újrahasznosítási lehetőségek megismertetésére, kialakítására. Igyekszünk kialakítani a teremtett világhoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt.

1.5 Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Feladat:

- a teremtő Isten gondoskodásának megélése,
- gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt (alkalmazotti közösség), felnőtt-felnőtt kapcsolatának pozitív attitűdje,
- az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, a gyermeki jellem alakítása,
- a türelem, szociális érzékenység formálása,
- az érzelmek megjelenítésének formái, önkifejező és önérvényesítő törekvések segítése,
- a bizalom, szeretet, féltés, félelem kifejezése,
- az önfegyelem, fegyelem, udvariasság elsajátíttatása,
- a szokás- és normarendszer megalapozása,
- a szocializáció, társadalmi elvárások tudatosítása, a különbözőség elfogadása és tisztelete,
- a kiemelt figyelmet igénylő (hátrányos helyzetű, nehezen szocializálható, valamint kiemelkedő képességű) gyermekek elfogadó szeretete, szükség esetén segítése megfelelő szakemberek közreműködésével,
- a természetes társas kapcsolatok alakítása, segítése,
- a természetben és az emberi környezetben jelenlévő jóra és szépre való rácsodálkoztatás, mindezek megbecsülésére nevelés,
- a hagyományaink ápolása, jeles napok feldolgozása közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlásával,
- a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapozása,
- az egyházi, világi ünnepek megélése.

Azoknak a nevelési feladatoknak és tevékenységeknek a megfogalmazása, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítést, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, valamint a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeket.

1.6. A katolikus óvoda tevékenységi formái

a) A hitre nevelés

- ❖ A katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása;
- ❖ Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben;
- ❖ a keresztény családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba;
- ❖ a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során;
- ❖ a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése;
- ❖ a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete;
- ❖ a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).

b) Játék

A gyermek növekedésével sok mindent megfigyel és utánozza, amit lát. A játék egy nagy varázslat a gyermekben feszülő indulatok, félelmek, sérelmek megszelídítésére és feloldására. A fantázia segítségével átalakítja a megélt valóságot és környezetét, mindez egyik pillanatról a másikra történik. A játék helye eleinte a szoba, majd mind nagyobb jelentőség jut az udvarnak, a kertnek, közeli játszótérnek. Ügyelünk arra, hogy gyermekünk hogyan öltözködik a játékhoz. Legyen olyan öltözékben, hogy szabadon mozoghasson, belefeledkezhesen a játékba, ne kelljen félnie attól, hogy bepiszkolja, elszakítja ruháját. A játék módja is tükrözi az óvodás gyermek lelkivilágát, értelmi és érzelmi szintjét. Az érzelmileg kiegyensúlyozott, magát biztonságban érző gyermek játéka ötletekben gazdag, elmélyült, nyugodt, önálló.

A konstrukciós játék végigkíséri az egész gyermekkort, kockából házat raknak, homokból várat építenek. A gyermek harmadik életévétől mind nagyobb teret kap a szerepjáték. Eljátssza a különböző személyeket: apát, anyát, orvost. Így nemcsak viselkedésmódjukat tanulja el, hanem beleéli magát ezen „óriások” életébe, helyzetébe. Eközben alkotó fantáziájával a keze ügyébe kerülő tárgyakat úgy használja, ahogyan a szerep megkívánja. Öt – hatéveseknél már megjelenik a szabályjáték, mely nagyban hozzájárul a gyermek feladattudatának kialakulásában, fejlődésében. A versenyjátékokkal, társasjátékokkal a gyermekek önfegyelmet és társas viselkedést tanulnak.

A játék a gyermek életének a kincse. Általában minden játék fejleszti érzék – és mozgásszervi működését, pszichéjét, kreativitását. Átala ismeri meg a tárgyak tulajdonságait, sajátítja el a nagyok mozgásformáit. Kibontakoztatja megfigyelő és megkülönböztető képességét. Jól alkalmazható cselekvésmódokat vés be, új cselevés módokra jön rá. A játékkal megismeri önmagát és képességeit. A szerepjátékok különösen alakítják gyermekeink személyiségét és öntudatát. A társas játékok erősítik önuralmukat, értékítéletüket.

Célunk, hogy a játék által a keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekeket neveljünk.

Óvodánkban érvényesül a szabad játék, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos, hogy erősítsük a családokban, hogy az óvodás korú gyermekek alapvető tevékenysége a játék, azonban nagyon lényeges a lehetőségek biztosítása mellett az együttjátszás örömeinek az átélése, a szülő és gyermek kapcsolatának erősítése miatt (játszóház, farsang, kirándulások).

Változatos játékeszközöket biztosítunk gyermekeinknek, megtalálhatók mindennapjainkban a természet adta eszközök, anyagok is (agyag, textil, magok stb.).

A gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, az örömszerző játékos tevékenység. A játék során lehetősége nyílik átismételni a látott, hallott, tapasztalt dolgokat, rögzíteni az ismereteket. A játékot semmilyen más tevékenységi formával nem lehet helyettesíteni. Régen a gyerekek nevelése a több generáció együttéléséből adódóan nem csak a szülő feladata volt, a nagyszülők, idős rokonok a saját gyermekkorukban játszott játékok továbbadásával nem csupán szórakoztak, hanem lehetővé tették ezeknek a játékoknak a fennmaradását, továbbélését. Régen feledésbe merült játékok, népszokások, néphagyományok, játékeszközök készítése felelevenítésre kerülnek óvodánkban. Ezzel színesedik, gazdagodik a gyerek élete. Az óvodás korú gyermek állandó belső készletét, hajlandóságot mutat a népi játékokra.

A foglalkozás célja, feladata:

- a játékkedv felkeltése,
- játékeszközök felismerése,
- adekvát játékhasználat megtanítása,
- spontán játék kialakítása,
- gyakorlási lehetőség biztosítása elemi játékselekvésre,
- funkció, konstrukciós és szerepjáték kialakítása,
- közösségi szokások kialakítása.

A fejlődés várható eredménye:

Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy- egy kedves játékszerről. Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóan a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában. A játszó csoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

c) Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása – nyitás a világra

Az anyanyelvi nevelés és fejlesztés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat. Az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van a beszélő környezet, a nevelőközösség mintaadó, példaadó beszédkultúrája, szabálykövetítése.

Feladat:

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés;
- beszélő és meghallgatni tudó környezet alakítása;
- a gyermekek kommunikációra ösztönzése, metakommunikáció fejlesztése;
- a tapasztalatok, élmények verbális kifejezésére nevelés;
- a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére ösztönzés.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítja a gyermekeknek a változatos tevékenységeket.

- spontán és tervezetten szerzett tapasztalatok, ismeretek tapasztalati úton történő bővítése, rendszerezése;
- gyakorlás különböző tevékenységekben és élethelyzetekben az életkori sajátosságokra, élményekre és tapasztalatokra építve;
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, képzelet, kreativitás, alkotóképesség) fejlesztése;
- az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismeretek, jártasságok, készségek alapozása.

Anyanyelvi, értelmi nevelésünk célja nem csupán ismeretszerzés, tudásgyarapítás, hanem a tanulás, sőt az alkalmazás képességének hatékony kifejezése. Az anyanyelvi, értelmi képességek fejlesztését cselekvés keretében, életszerű feladatok megoldásával kívánjuk fejleszteni.

Anyanyelvi, értelmi nevelésünk részterületei:

- Az észlelő és megfigyelőképesség fejlesztése (látás – hallás - kultúra): megfigyeléseink szándékosak és tervszerűek, a rendszeresség, a pontosság, a következetesség, a lényeglátásra törekvés, a tapasztalatok megszerzése jellemzi.
- Az emlékezet fejlesztése: a logikai emlékezés fejlesztése, mely segíti az ismeretanyagban a tájékozódást, a rendezést. A gondolkodó tanuláshoz nélkülözhetetlen.
- A képzelet fejlesztése: alkotó munkánkhoz nélkülözhetetlen a fantázia. A reprodukció és az alkotó képzelet egyaránt fejlesztendő, mindkettőre szükség van.
- Gondolkodásra nevelés: a gondolkodás áthatja és szervezi az észlelés, emlékezés, képzelet képességeket. A fogalomalkotás, ítélet és következtetés révén a lényeglátást és az ismeret rendszerek kialakítását célozza. Ebben a munkában a leírás, összetartozás, analízis, szintézis, meghatározás, felosztás, rendszerezés, bizonyítás segít.
- Kreatívvá nevelés: feladatunk, hogy a gyermekek az egyedi jellegzetességeket felismerjék, méltányolják és támogassák. A kreatív gyermek személyiségét jellemzi a problémaérzékenység, a gondolkodás hajlékonysága (átfogalmazási képesség), az alkotó kíváncsiság, a szorongásmentes bátorság, az önállóság. Mindehhez a gyermek belső szabadságára és környezetének biztonságára van szükség. Így még a kudarc is kiindulóponttá válhat, játékosan újabb utak felfedezésére ösztönzi.

Értelmi nevelésünk alapja a gondolkodás és annak anyanyelven történő kifejezése. Fontos számunkra a beszédkedv fenntartása, a gyermek meghallgatása, kérdéseire adott válaszban a tovább motiválás a gondolkodásra, a mélyebb megismerés utáni vágyának ébren tartása, a logikai összefüggések megtapasztalása, örömeinek átélése. A gyermek beszédében a logikai sorrend és időbeliség még segítséget igényel. A felnőtt – gyermek közvetlen, majd később a szemtől – szembe kapcsolat érzelmi volta a legalkalmasabb arra, hogy a gyermek megnyíljon. Tudjuk, hogy ezek egy életre meghatározzák a gyermeki lélek nyitottságát, megszólaló, mesélni, beszélni való kedvét, gondolatainak és érzelmeinek kifejezését. Ez segíti társaival való kapcsolatában és az ebben egyre nagyobb teret kapó beszéd kommunikáció helyzeteiben. Itt alakul kapcsolatteremtő és azt fenntartó kedve. Arra próbáljuk nevelni gyermekeinket, hogy nyitottak legyenek a világra, tudjanak rácsodálkozni környezetük szépségeire. Ennek gyakorlati megvalósítása egész napi tevékenységünkben mutatkozik meg (pl.: ősszel terméseket gyűjtünk, télen madarakat etetünk, tavasszal magvakat csíráztatunk, melyeket a gyermekek gondoznak, közben figyelik fejlődésüket).

d) Verselés, mesélés

Anyanyelvi nevelésünk átfogja óvodai nevelőmunkánk egészét. Mivel az óvodáskorú gyermek utánozva tanul, elengedhetetlen, hogy az óvodapedagógus érthetően, tisztán, kulturáltan beszéljen.

A beszéd az önkifejezés fontos eszköze, ezért az anyanyelvi nevelésnél a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása a cél. Közvetlen beszédfejlesztő céljuk van az anyanyelvi játékoknak.

Logopédiai, fejlesztő tevékenységek során a gyermekek elsajátítják, hogy tudatosan figyeljenek beszédjükre, mondanivalójukra.

Irodalmi nevelésünk célja, hogy a gyermek biztonságos önkifejezését alapozza meg. Felkeltjük a gyermekben az irodalmi élmények utáni érdeklődését.

Az óvodai tevékenységek során bármikor kezdeményezünk mesét, verset a szabad játékidőben, de fontos, hogy az élményszerű legyen. Meghitt hangulatot teremtünk a meséhez, hogy a gyermeket még jobban magával ragadja a mese világa, fantáziája. A feltételek megteremtése, a motiváció nélkülözhetetlen, mert értéket csak meghitt, nyugalmas légkörben tudnak befogadni maradéktalanul a gyermekek. A legfontosabb eszköztára az irodalmi élményt adó személynek, a csodálatos varázslatot megteremtő gesztus, mimika, testbeszéd, hangjáték, hangszínváltozások. A pihenés előtti mese rendszerességével kötődni fog a gyermek a mesékhez. Áhítattal figyelik a verseket, verses meséket. Az óvodapedagógus akkor jár el helyesen, ha jó pedagógiai érzéssel kiaknázza a mese, vers adta személyiségfejlesztő lehetőségeket. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek sajátítsák el a szép, tiszta beszédet, nyelvezetet, ügyeljenek a beszédstílusra. Ismerjék meg egymás gondolatait, érzelemlátását a beszélgetésekkor.

Az anyanyelvi nevelés magvát adják a szokásokat, értékeket közvetítő mondókák, dalok, versek. A mindennapos mondókák, csiklandozó, höcöggető, tapsolható és más játékok jó alapot adnak a másik emberhez való kötődéshez a nyelven át. A mese a gyermek érzelmi – értelmi és esztétikai fejlesztésének és fejlődésének egyik legfőbb eszköze, életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Oldja szorongását, az indulatok feldolgozására, levezetésére tanít.

A mondóka, vers és mesemondás során a hangsúly a szöveget mondó, a gyermekkel játszó felnőtt kapcsolatteremtő beszédén, cselekvésen van. A mindennapos mesélés az óvodai élet értelme. Mindennapi játékunk során lehetőséget teremtünk a vallásos témájú gyermekversek, bibliai történetek megismerésére. Kialakítjuk az igényt a gyermekekben, családokban, hogy válogassák meg a mesék témáját, a szülők legyenek igényesek gyermekeik mesehallgatására. Helyezzék előtérbe a személyes mesélést a tévézésessel szemben. Megpróbáljuk kizárni a gyermek életéből a személyiségfejlődésére káros mesék hatását. Mivel érzelmi életükre, képzeletükre erős hatással van, törekszünk arra, hogy minél több, szép és jó mesét ismerjenek meg, melyekből azt érzik, hogy mindig győz a jó, az igazság, és aki segítőkész, az megkapja jutalmát. Kultúrát igyekszünk közvetíteni, népi értékeket, hagyományokat, szokásokat megismertetni a gyermekekkel. Ez a törekvésünk komplex módon kapcsolódik az énekhez, zenéhez, mozgásos játékokhoz. Örömforrás a gyermek számára a vers zeneisége, ritmusa, lüktetése. Erre legalkalmasabbak a kiolvasók, kiszámoló mondókák, párbeszéd mondókák.

A bábozás megszerettetésére is nagy hangsúlyt fektetünk, mint módszert rendszeresen alkalmazzuk különösen a kiscsoportos gyermekek beszoktatásakor. A kisgyermek együtt tud érezni a bábbal, rendkívül jó feszültségoldó hatása van. Játékidőben bármikor biztosítjuk számukra a bábozás lehetőségét, a kiscsoportos gyermekeknél előtérbe helyezzük az ujj bábok használatát.

A mondókákat, meséket régen a szájhagyomány éltette. A kisgyermeket születésétől fogva irodalmi környezet veszi körül: altatók, dúdolók, ölbevevők – az érzelmi biztonságot erősítve, ill. népmesék, versek, mondókák, a népköltészet tárházának nagy alkotásai.

A foglalkozás célja, feladata:

- beszédkezdő felkeltése, beszédindítás,
- megfelelő motiváltsági szint fenntartása,
- kapcsolatteremtő játékok,
- hallási figyelem felkeltése,
- hangutánzó gyakorlatok,
- artikulációs készségek kialakítása, fejlesztése,
- ritmusérzék, beszédértés fejlesztése,
- passzív, aktív szókinccs fejlesztése, bővítése,
- az értelmi szintnek megfelelő mondókák, versek, mesék megismerése,
- nyelvi jelek befogadása, feldolgozása.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyerekek játék közben odaillesző szövegeket, ritmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában. Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzései. Figyelmesen csendben végighallgatják a mesét.

e) Ének - zene, énekes játék, gyermektánc

A zene mindenki számára érthető üzenet, mert nyelvi akadályai nincsenek. A gyermekdalok válogatásakor minden esetben figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, ugyanakkor megismertetjük őket az egyházi zene, dalok tárházával is. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak zenei képességük (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásuk alakításában.

Arra törekszünk, hogy megszeretessük az éneklést, az énekes játékot. Önfeledten, tiszta szívből énekeljenek! A szép, tiszta éneklésre, az igényes zenehallgatásra ösztönözzük őket. Az óvodapedagógusok törekszenek a zenei önképzésre, önművelésre. Megismertetjük velük az óvodai hangszereket (furulya, dob, csörgődob, cintányér, kasztanyetta, triangulum, xilofon, szájharmonika), törekszünk ezek mindennapos használatára. Folyamatosan bővítjük meglévő eszköztárunkat.

Zenei nevelésünkhöz elsősorban Forrai Katalin által összeállított óvodai zenei anyagból válogatunk. Figyelemmel kísérjük a zenei szakirodalmat.

A zenei anyanyelv magalapozásával formáljuk a gyermekek ízlését, segítjük őket a harmonikus mozgás kialakításában, a tiszta éneklésben. Felhívjuk a szülők figyelmét a túl sok, válogatás nélküli gépzene hallgatásának káros hatására.

A zenei készségek, képességek kialakításával és fejlesztésével oldjuk fel a gyermekben az esetleges gátlásokat.

„Népet csak egészében lehet megismerni. A nép dalát is csak az érti meg, aki ismeri szokásait, ruházatát, életét, építkezését, egész életét.” (Kodály Zoltán). A mondókák, a népi játékok, a népdalok hozzátartoznak az emberek hétköznapijához, ezért sikerült fennmaradniuk. Minden alkalomnak megvan a saját dal- és szokásrendszere. Óvodánkban népi hangszerekkel is megismerkednek gyermekeink a jeles napokon, ill. táncházak alkalmával népi táncra és népdalokra tanítjuk őket.

Foglalkozás célja, feladata

- Érdeklődés felkeltése a zenehallgatás, aktív zenélés iránt;
- környezetük hangjainak felismerése;
- ritmusérzék kialakítása;
- hangforrás megkeresése;
- hangkeltés különböző tárgyakon;
- egyszerű ritmushangszerek megszólaltatása;
- utánpótlásra készítés;
- zene, játék, beszéd összekapcsolása;
- a gyermek érzelmi életének alakítása, gazdagítása.

A fejlődés várható eredménye:

- Figyelmesen hallgatják az óvodapedagógus énekét. Biztonsággal érzékeltetik az egyenletes lüktetést, a ritmust, az ütemhangsúlyt és a szünetet. Képesek a ritmus és hangzásbeli különbségeket érzékeltetni, megnevezik a külvilág zaját és hangjait. Ismerik és használják az ütő hangszereket. Képesek a dallam felismerésére, bújtatására, visszhangjátékra. Türelmesen, érdeklődve hallgatnak zenét. Megismerik más népek zenei világát, felismerik annak szépségét.

f) Mozgás

Minden tevékenység alapja a mozgás. Az óvodáskorú gyermek leginkább a mozgás, a játék által szerez információt a környezetről. A mozgások átgondolásától, erejétől, ügyességétől, gyorsaságától, harmonikus összerendezettségétől függ a gyermek életében sok minden.

A mozgás fejlesztése szorosan összefügg az egész szervezet, a lelki élet fejlesztésével:

- A fejlesztésre legjobb eszköz a mozgással összekötött játék.
- Hasznosak a kirándulások, séták, ezek mellett a testgyakorlatok.
- Az edzés erősíti az idegrendszert, a különböző szervek erőit mozgósítja.
- Kedvezően befolyásolja a szervezet működését.
- Hatással van az állóképességre és a teljesítőképességre.
- Erősíti a gyermekek vállalkozó kedvét, növeli akaraterejét.

A mozgás jelentős szerepet játszik az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését, hozzájárul a légzőszervi és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont-, - és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi – és lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megővését, a társra figyelést.

Célunk, hogy megszeretessük a mozgást, az aktív nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig minden területen.

Az egészséges életmód kialakítása érdekében minden minél több időt töltünk a szabadban – télen korcsolyaoktatásban, tavasszal úszásoktatásban vesznek részt gyermekeink, a nyári időben csak az étkezések és az alvás idejére megyünk be az épületbe.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk őket és mintát adunk a szülőknek is a szabadidő hasznos eltöltésére.

A népi életmódban az anya és az apa gondoskodott gyermeke ügyességéről, erőnlétéről, mintát és feladatot kapott a családban. Felnőtt korára a játék, dramatikus szokások viselkedésmintái mellett a néptánc mozgáselemeit is magáévá tehetette. A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. A mozgás nem szűkül le a testnevelés foglalkozásokra, hanem a óvodai élet minden területén jelen van.

Foglalkozások célja, feladata:

- lelje örömét a mozgásban,
- alakuljon ki a mozgásigénye,
- alapmozgások kialakítása, gyakorlása,
- utánzóképeség fejlesztése,
- testséma kialakítása,
- mozgásos önállóság fokozása,
- játékos formában történő általános izomerősítés,
- térbeli tájékozódás fejlesztése,
- mozgáskoordináció fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye:

- Növekszik teljesítő képességük, edzettségük, egyensúlyérzékük stabilabbá válik. Megértik a vezényszavakat, utasításokat. Szabályjátékokat a szabályok betartásával játszanak. Mozdulás közben figyelnek társaikra. Fejlődik tér- és időtájékozódó képességük. A természetes járást, ütemes járással váltakoztatják

g) Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítjük a képi – plasztikai kifejezőképességet, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését, a gyermekek tér – forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük, önkifejezésük alakítását. Arra törekszünk, hogy érzékenyek legyenek a szépre, jóra, harmóniára. Csodálkozzanak rá a körülöttük lévő teremtett világra. Eredendő kíváncsiságukra alapozunk a környezet iránti érdeklődés alakítása és cselekvési vágy felkeltése során. A fogyóeszközöket évente frissítjük, gazdagítjuk, igyekszünk kipróbálni minél több, újabb technikát.

Bibliai témájú képek festmények, kerámiák megismerése, a játékba való beépítése segíti a beszélgetések kezdeményezését, képi kifejezését az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.

Csak annak a tevékenységnek van nevelő hatása, amely iránt a gyermek érdeklődik, amelyhez köze van, és amelyet épp ezért odaadással, elmélyülten végez. Megismertetjük velük az ábrázolás eszközeit, anyagait, a felhasználás lehetőségeit. A csoportszoba esztétikus kialakításával, dekorálásával fejlesztjük a szépérzéküket, bevonva őket is a terem díszítésébe.

Megismertetjük őket a természetes anyagokkal, lehetőség szerint együtt gyűjtünk terméseket. Az egyházi és nemzeti ünnepek alkalmával a csoportszobák alkalomhoz illő, ízléses dekorálásával és ajándékok készítésével hangoljuk rá őket az ünneplésre.

„A kisgyermek, amit hall elfelejti, amit lát, inkább megjegyzi, de amiben tevékenyen ő is részt vesz, az bizonyára bevésődik emlékezetébe.” (Kodály Zoltán) a tárgyi népművészet anyai, forma-, szín- és díszítővilága ma is követendő modell az alkotó gyermek számára.

A népi kismesterségek technikáit, eszközeit őrizzük, használjuk, jeles napokon állandó programok keretében, kézműves ház látogatásával, tapasztalatszerzéssel gazdagítjuk.

A foglalkozások célja, feladata:

- érdeklődés felkeltése az ábrázolás iránt;
- finommotorika fejlesztése;
- kézhasználat ügyesítése;
- szem-kéz koordináció kialakítása;
- ábrázolás eszközeinek, különböző technikák megismerése;
- helyes ceruzafogás kialakítása;
- testséma fejlesztése;
- téri tájékozódás fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye:

Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. Képesek észrevenni a környezet színhangulatát. Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is. Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján, és megfigyeléseik felhasználásával.

h) A külső világ tevékeny megismerése

Nevelésünk során törekszünk a teremtett világ folyamatos megismertetésére, megszerettetésére. Arra neveljük a gyerekeket, hogy a természetes környezetükből szerezzenek ismereteket, gyűjtsenek tapasztalatokat. Fokozott figyelmet fordítunk környezetünk védelmére, megóvására. Azáltal, hogy megismerik a természetet, kitárul előttük a világ, társas kapcsolataik teljesebbek lesznek, személyiségük hamarabb fejlődik. Fontos, hogy minél több közvetlen és közvetett élményben részesüljenek. Időt kell hagynunk az események és a megtapasztalt jelenségek feldolgozására és egy – egy témakör alapos rögzítésére.

A teremtett világgal való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Környezeti nevelésünk célja, hogy tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával keltsük fel és tartsuk ébren kíváncsiságukat, érdeklődésüket, segítsük elő megismerési vágyukat. Nem elég a természettel való kapcsolat, annak minősége is nagyon fontos.

A szervezett séták, természetjárások, lehetőségek a gyermek értelmi, erkölcsi, esztétikai fejlesztésére. A tervezett ismeretanyag megtapasztalása mellett számos olyan jelenségre figyel fel, amely őt belülről motiválja. Elősegítjük önálló véleményalkotását, döntési képességei fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A teremtett világ tevékeny megismerésében az észlelés, a tapasztalás, a gondolkodás és a verbális fejlődés együtt jelentkezik, ezért tervezzük a matematikai és környezeti nevelésünket egyben, hogy egész óvodai életünk egészében érvényesüljenek ezek a felvállalt feladataink, céljaink.

Az emberiség régebben szinte együtt lélegzett a környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása nem elvont tények, hanem gyakorlati tapasztalatok és hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában őrződött meg. A következő generációnak jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával fog rendelkezni. Ennek alakítása, megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet.

A foglalkozás célja, feladata:

- érdeklődés felkeltése a szűkebb-tágabb környezet iránt,
- közvetlen környezetük elemi szintű megfigyelése,
- ismeretek tevékenységbe ágyazott alkalmazása, fejlesztése,
- figyelem, emlékezet, megfigyelőképesség, gondolkodás fejlesztése,
- természet szeretetére, óvására nevelés.

A fejlődés várható eredménye:

Megfigyelik a növények fejlődését, tevékenyen részt vesznek gondozásukban. Ismerik a zöldségek és gyümölcsök fogalmát, és betartják a fogyasztásukkal kapcsolatos higiéniai szokásokat. Rendelkeznek koruknak megfelelő ismerettel a családról a családtagok munkájáról beleértve az otthoni feladatokat. A gyermekek ismerik az óvodában dolgozó felnőtteket és a munkájukat. Meg tudják nevezni a testrészeket, ismerik érzékszerveiket, azok funkcióit és védelmüket.

i) Munka

A munka fejleszti a gyermek tulajdonságait, képességeit, jellemvonásait. Számára pótolhatatlan a szabad játék, mert olyan örömet, vidámságot szerez általa, amely egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

A tevékeny élet egyik alkotó eleme a munka. A munkának sokféle lehetősége és árnyalata van az óvodában, melynek örömét az óvónő tudatos, tervszerű, egészen személyre szabott gyermekismerete tesz lehetővé.

Kezdetben a gyermek figyelgeti az óvónő-, vagy a nagyobb gyermekek játékát, majd kedvet kap az utánzásra. A dicséret, amely fokozza a tevékenység utáni vágyat, egyre több feladat megoldására buzdítja őt. A munkafolyamat türelmes elsajátítása és értékelése növeli kitartását, önállóság felé törekvését, miközben hozzászokik, hogy az apró munkákat, feladatokat szépen, pontosan végezze. Sokszor magától is rájön arra, hogy a többiekkel való játéknak, munkának hamarabb mutatkoznak az eredményei, örömei, ezért képes másokkal együtt dolgozni egy feladaton, vagy éppen az örömszerzésért elvállalni a feladatot.

Csak annak a tevékenységnek van nevelő hatása, amely iránt érdeklődik, amelyhez köze van, és amelyet épp ezért odaadással, elmélyülten végez.

A néphagyományőrző életmód tevékenységei gazdagíthatják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A természet közelségében, a természetes anyagok használata során a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyereket, hogy az emberi élet velejárói egy-egy adott cselekvésben elődeinek hagyományai, tapasztalatai.

A foglalkozás célja, feladata:

- önkiszolgálásra nevelés /étkezés, tisztálkodás, szobatisztaság, öltözés, vetkőzés, önálló feladatok/,
- legyen együttműködő az önkiszolgálásnál,
- önállóság elérésének kialakítása képességeikhez mérten,
- napirend kialakítása, elfogadása,
- alapvető higiénés szokások kialakítása,
- helyes viselkedési formák elsajátítása,
- hagyományok, ünnepek kialakítása.

j) Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő tapasztalatszerzés. A környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége az óvodában a dolgozók példája. A gyermeki munka tudatos irányítása pedagógiai szervezést, együttműködést igényel, amelyben szükséges a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése.

k) A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánpótlásos, spontán és szervezett, természetes és szimulált környezetben szervezeti és időkeretben megvalósuló tevékenység. A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.

Feladat:

- elsődleges a tevékenységhez kötött tanulás, az egyéni adottságok figyelembevételével, az optimális terhelhetőség és a motiválás;
- a vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítása, melyet az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésével ér el;
- építsen a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire;
- jelenjen meg a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, gyakorlati problémamegoldás;
- fontos a felfedezés lehetőségeinek biztosítása, a kreativitás erősítése, a spontán szerzett játékos tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, egymásra épülése;
- megjelenik a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása;
- a gyermekek kompetenciájának fejlesztése;
- a tanulás akadályba ütközése esetén a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges;
- tehetségígéretekre utaló tulajdonságok megléte esetén nagyobb figyelem, egyéni fejlesztés szükséges;
- az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel kell, hogy segítse a gyermek személyiségének kibontakozását, tanulását.

A fejlődés várható eredménye:

Önállóan végzik a már jól ismert munkákat. Megbecsülik saját és mások munkáját. Kialakul a kötelességtudatuk.

1.7 Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek harmonikus fejlődéséhez szükséges a napirend és a hetirend tervszerű megszervezése – ez biztosítja a párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek megvalósítását. Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, szem előtt tartva a helyi szokásainkat, közös étkezés, szabad játék szerepét. Napirendünkre a rugalmasság jellemző, vigyázunk a belső arányok megtartására.

NAPIREND

Csoportok			Tevékenység
<i>Kiscsoport</i>	<i>Középső csoport</i>	<i>Nagycsoport</i>	
6.00-7.00	6.00-7.00	6.00-7.00	Közös gyülekezés a nagycsoportban
7.00-10.00	7.00-10.15	7.00-10.30	<ul style="list-style-type: none"> • Játék, szabadidős tevékenység a csoportszobában • Készülődés a reggelihez, ima, reggelizés / tízórai • Mindennapos testnevelés, kötelező testnevelés a tornateremben vagy a szabadban • Mindennapos elcsendesedés • Tervszerű kötött vagy tervszerű kötetlen tevékenységek (óvodapedagógusok döntése alapján) • Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek, fejlesztések • Környezetünkben megélt élmények, tapasztalatok feldolgozása, rendszerezése • Vers – mese • Ének, ének-zene, énekes játékok, népzene • Rajzolás, mintázás, kézimunka, • Részképességek fejlesztése egyéni formában • Tehetséggondozás
10.00-11.15	10.15-11.30	10.30-11.45	<ul style="list-style-type: none"> • Tisztálkodás, rossz idő esetén csoportszobában, tornateremben irányított szabad játék, öltözködés • Külső világ élményei, megfigyelés, séták • Udvari játék • Öltözködés, tisztálkodás, ebéd előtti előkészületek
11.15-15.00	11.30-14.45	11.45-14.30	<ul style="list-style-type: none"> • Étkezés, ima, ebéd • Testápolás, terem előkészítése a pihenéshez; pihenés előtti lelki percek – mese, ének, pihenés
15.00-16.30	14.45-16.30	14.30-16.30	<ul style="list-style-type: none"> • Folyamatos ébredés, testápolás, ima, uzsonna, délutáni tevékenységek • Játék a teremben vagy a szabadban évszaktól függően a szülők érkezéséig

1.8 Az óvoda kapcsolatai

Az óvodapedagógus a kapcsolattartás során vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítse az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A katolikus óvodákban az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás,
- a fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja,
- internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei,
- szülői értekezletek szervezése,
- szülői közösség működésének segítése,
- játszónapok, foglalkoztató tevékenységek, nyílt napok lehetőségének megteremtése,
- közös kulturális programok szervezése,
- kirándulás katolikus hitünkhöz kapcsolódó helyekre,
- közös szentmisén való részvétel,
- az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása.

Kapcsolat az óvodába lépés előtti intézményekkel:

- a bölcsődével.

Kapcsolat az óvodai élet során:

- az intézmény fenntartójával,
- a társintézményekkel,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő Központtal,
- a gyermekvédelmi ügyintézővel,
- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
- a Kormányhivatalokkal és a Tankerületekkel,
- a Karitászcsoportokkal,
- a Máltai Szeretetszolgálattal,
- az egészségügyi szervezetekkel,
- a közművelődési intézményekkel

Kapcsolat az óvodai élet után:

- az iskolákkal.

1.9 Tehetséggondozás óvodánkban

A tehetséges gyerekekkel való szakszerű foglalkozás időről időre felmerül a pedagógiában. A különböző tehetségkategóriák különbözőképpen mutatkoznak meg az óvodás gyermekeknél.

A zene területén

- ♪ már két éves kor előtt tud dallamokat énekelni,
- ♪ különösen érzékenyek hangokra,
- ♪ jó hallása van,
- ♪ könnyen azonosít hangokat,

- ♪ jó ritmusérzéke van,
- ♪ saját dallamokat talál ki.

A matematikával kapcsolatos feladattudása:

- ✓ a matematikával kapcsolatos problémákat gyorsan formalizálja, azonosítja,
- ✓ kitartása van, feladatkötelezettség jellemzi,
- ✓ csodálatba ejtik a formák,
- ✓ kiváló emlékezete van,
- ✓ jó vizuális képzelete van.

Rajz, mintázás, kézimunka

- ❖ a gyermek kimagaslóan kreatív,
- ❖ kiváló kézügyessége van,
- ❖ kimagasló szín-formaérzéssel rendelkezik,
- ❖ tudja térben elhelyezni az alkotásait,
- ❖ a rajzeszközöket ötletesen használja.

Testnevelés, mozgásos játékok

- a gyermeknél kitűnik az összerendezett mozgás,
- mozgásában gyors, kitartó, ügyes, bátor,
- nagy állóképességgel rendelkezik,
- a kitűzött feladatokat precízen, pontosan végrehajtja.

Irodalom: mese, vers

- választékos, nagy szókinccsel rendelkezik,
- könnyen visszaadja a szövegrészleteket,
- szép, tiszta kiejtéssel beszél,
- népmeséket önállóan elmesél,
- verstanulása könnyed.

Az óvodapedagógus feladatai

- ✓ a gyermek problémamegoldó gondolkodásának fejlesztése,
- ✓ együttműködési készség fejlesztése,
- ✓ verbális képességek fejlesztése,
- ✓ a logikus gondolkodásképesség fejlesztése,
- ✓ zenei készségek-képességek fejlesztése,
- ✓ mozgáskultúra fejlesztése.

Tehetséggondozásunk fő feladata az átlagon felüli tehetséggel bíró gyerekek gondozása, fejlesztése.

Lehetőséget nyújtunk gyermekeinknek a könnyedség, rugalmasság, eredetiség fejlődésére. Különfoglalkozásaink is ezt a célt szolgálják. A tehetséges gyerekek könnyen belemennek új szituációkba, olyan területeken is hajlamosak erőfeszítéseket tenni, ahol csekély a siker valószínűsége. Szembetűnő ezeknél a gyerekeknél a jó memória, a pontos felidézés képessége. A szavak iránti érdeklődés motiválja a korai beszédfejlődésüket. A tehetséges gyerekek kreatívan oldanak meg feladatokat.

A tehetséggondozásunk során a gyermekekben rejlő képességeket sokszínűen próbáljuk fejleszteni.

1.10 A befogadás és beszoktatás folyamata

Az óvodáskor az életkori pszichológia felosztása alapján 3 éves kortól kezdődik. Az óvodáskor kezdete és az óvodaérettség azonban időben eltérhet egymástól, vagyis a két kategória nem mindig esik egybe.

Óvodaérettségről akkor beszélünk, ha a kisgyermek

- én-tudattal rendelkezik;
- kellő belső képzelettel bír, amely segítségével bármikor odavarázsolhatja azt a személyt, aki számára kedves, és szeretett;
- el tud tölteni néhány órát a szülei nélkül is;
- bizonyos fokú önállósulási törekvés jellemzi;
- tud kezet mosni, törölni;
- az evőeszközökkel önállóan étkezik;
- jelét, jelével ellátott felszereléseit felismeri;
- igényli a gyermekközösséget;
- képes másoktól is elfogadni az ételt;
- megbízhatóan szobatiszta és lehetőleg nem cumizik.

Értelmezésünk szerint a befogadás, az új gyermekek befogadása az óvoda, a csoport világába, melynek során megszokja, hogy elválik édesanyjától, majd anya jön érte, de addig is az óvodapedagógus vigyáz rá sok-sok játszó gyermek társaságában. A befogadás életkortól függetlenül történik. A cél szülőnek és óvodapedagógusnak egyaránt az, hogy a gyermek mihamarabb otthonosan érezze magát a csoportjában. Ennek érdekében a legfontosabb azt elérni, hogy a kisgyermek elfogadja az óvodapedagógusokat, bizalommal legyen irántuk. Az ilyenfajta bizalmi kapcsolat létrejötte után tud nyitni csoporttársai irányába és nyugodtan elköszönni édesanyjától is.

A befogadási időszak nagyon érzékeny időszak minden szereplő számára, ezért különös tapintatot és nagy türelmet igényel az óvoda dolgozóitól is. Empátiával viszonyulnak a gyermek és az édesanya érzelmei iránt, és ennek tudatában szelíd következetességgel vezetik be az új gyermekeket az óvoda szokásrendjébe. A befogadási időszak gyermekenként eltérő lehet.

1.11 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A kisgyermek többsége óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, belép abba az állapotba, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Feladatok:

- a rugalmas iskolakezdéshez figyelembe kell venni az életkoron túl az egyéni fejlettségi szintet;
- az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges az eredményes iskolai munkához;
- a testi fejlettség szintje (alakváltozás, teherbírás, összerendezett, harmonikus mozgás, testi szükségletek kielégítésének szándékos irányítására való képesség),
- a lelki képességek szintje (lelkileg kiegyensúlyozott, ismeri a viselkedés

általános szabályait, a tanuláshoz szükséges képességek fejlettsége, szándékos bevézés és figyelem megfelelő kommunikáció, elemi ismeretek önmagáról, a környezetéről),

- a szociális képességek szintje (szociális érettség, elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés, alkalmazkodóképesség, feladattudat kialakulóban, az ismeretszerzési tevékenységhez szükséges tulajdonságok megléte),
- az óvodai ellátás 3 éves kortól kötelező. Az óvodai nevelési folyamat célja, feladata, a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése;
- a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka szükséges;
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

1.12 A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A gyermek- és ifjúságvédelem célja: prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- az óvodások száma összesen,
- ebből a veszélyeztetettek száma,
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (hátrányos helyzetű) száma,
- három- vagy többgyermekes családban élők száma.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- családi környezet,
- családon kívüli környezet.

Feladatok:

- az ismeretek birtokában a szükséges lépések megtétele, balesetvédelem,
- az óvodapedagógusok körültekintő gyermekvédelmi munkája,
- gyermekvédelmi program elkészítése,
- rendszeres konzultáció, kapcsolattartás a óvodapedagógusokkal, az intézményvezetővel, a gyermekjóléti szolgálattal, esetmegbeszélések, szupervízió szervezése,
- családlátogatások, fogadóórák szervezése, támogatások megszervezése, lebonyolítása.

1.13 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való foglalkozás, az SNI, BTMN-es gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése

Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekeket a Szakértői Bizottságok véleménye alapján integráltan neveljük. Az SNI-s BTMN-es gyermekekkel gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus is foglalkozik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztő pedagógiai megsegítése, a fejlesztés területei, illetve a pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozások óraszámait a szakértői véleményekben foglaltak alapján kerül megállapításra.

Célunk az elfogadó környezet kialakítása a gyermekek értékeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a keresztény közösség által. A gyermekek nevelése a megfelelő szakemberekkel együttműködve történik.

Feladataink: Biztosítsuk a fejlődésükhöz és a hátrányok leküzdéséhez szükséges feltételeket, az óvodapedagógusok egyéni bánásmódot alkalmaznak differenciált foglalkozás keretén belül.

Együttműködési feladatok a családdal:

- A szülőkkel megbeszéljük az óvodában kialakított, kialakítandó szokásokat és kérjük, hogy ezeket, a lehetőségekhez mérten, otthon is hasonlóan végezzék.
- Próbálják dicsérettel, buzdítással sikerélményhez juttatni a gyermekeket az önellátás minél teljesebbé tételénél. A segítség azért történjen, hogy önálló legyen a gyermek, éppen ezért ne helyette lássák el a feladatokat.
- Megkérjük a szülőket, hogy figyeljenek fokozottan a váltóruhák meglétére, amit célszerű az időjárásnak és a gyermekek növekedésének megfelelően változtatni.
- A szülők segítségével mozgásos játékokhoz kézi szereket is készítünk házilag (pl. szalagok, kendők, babzsákok, stb.).
- Séták, kirándulások alkalmával szívesen vesszük segítségüket.
- A szülőkkel való szervezett kapcsolattartás elősegíti, hogy az intézményi- és a családi nevelés összekapcsolódjon.